

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.94

31.10.2019.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 93. sednice Komisije za žalbe, održane 31.10.2019. godine, sa početkom u 18 sati, u prostorijama Saveta za štampu

Prisutni svi članovi Komisije: Višnja Arandjelović, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ljiljana Smajlović, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović, Zorica Višnjić, Jelka Jovanović, Vida Petrović Škero, Snežana Andrejević i Bojan Cvejić

Ostali prisutni: Jovana Pešić iz Udruženja novinara Srbije i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe „Južnih vesti“ na tekst objavljen u dnevnim novinama „Srpski telegraf“
2. Razmatranje žalbe Marka Vukobrata na tekst objavljen u nedeljniku „Kikindske“
3. Razmatranje žalbe Vuka Jeremića na tekst objavljen u dnevnim novinama „Kurir“
4. Razmatranje žalbe Željka Bodrožića na tekstove objavljene u nedeljniku „Nove kikindske novine“
5. Razmatranje žalbe Zlatka Čobovića na tekst objavljen u dnevnim novinama „Informer“

1. Direktor portala „Južne vesti“ podneo je žalbu tvrdeći da je tekst u „Srpskom telegrafu“ nastao jednostavnim prepisivanjem dva teksta objavljena na „Južnim vestima“, kao i da, ne samo da nigde nije navedeno da je tekst preuzet iz drugog medija, nego je kao autor potpisana ekipa „Srpskog telegrafa“. U toku rasprave Jelka Jovanović je naglasila da je „Srpski telegraf“ morao da navede izvor, odnosno za koji medij su date izjave koje su preneli, dok je Snežana Andrejević primetila da nema ni samostalnosti u kreiranju teksta na osnovu izjava, pa je tako, čak i pod pretpostavkom da izjave nisu preuzete iz „Južnih vesti“, nesporno da je ostali deo teksta prepisan. Zlatko Čobović je rekao da u spornom tekstu nema nikakve ograde, odnosno pozivanja na izvor, samo su neki od citata iz „Južnih vesti“ malo prepičani, dok je sve ostalo skoro doslovno prepisano, pa je zato nesporno da je Kodeks prekršen. Dragan Đorđević, koji je inače i jedan od sagovornika u tekstu „Južnih vesti“, rekao je da ga niko iz „Srpskog telegrafa“ nije zvao za izjavu, da, koliko mu je poznato, nisu zvali ni kolegicu koja je takođe

citirana u tekstu, dok je čak i netačno preneto ono što je rekao „Južnim vestima“. On je naglasio da su „Južne vesti“ temu obradile na najbolji i najprofesionalniji način i da su se zaista potrudili da dođu do svih relevantnih sagovornika, dok je „Srpski telegraf“ počinio tešku povredu Kodeksa. Vida Petrović Škero rekla je da u obrazloženju odluke Komisije treba da se istakne da „Srpski telegraf“ nije ni odgovorio na žalbu, što takođe govori o njihovoj profesionalnosti. Nakon rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da je prekršena tačka 1 odeljka IX.

2. Marko Vukobrat je žalbu Savetu podneo zbog teksta u kojem se postavlja nekoliko pitanja koja se tiču njegovih primanja i načina zapošljavanja, kao i zbog toga što na tekst nije objavljen odgovor. Odgovor je objavljen u narednom broju, ali je podnosilac žalbe ostao pri tome da se Komisija izjasni o povredi Kodeksa. Tamara Skrozza je rekla da će u ovom slučaju biti uzdržana prilikom glasanja, jer smatra da je reč o zloupotrebi Saveta, koji ne sme da bude sredstvo rasprave između „Kikindskih“ i kikindskih naprednjaka i podsetila da je isti stav imala i kada su dva portala iz Čačka naizmenično podnosila žalbe jedan protiv drugog. Objasnila je da je na prethodnoj sednici glasala da su „Kikindske“ prekršile Kodeks, ali da se to sada nastavlja, te da veruje da se žalbe podnose sa idejom da se diskvalifikuju „Kikindske“ i da, zbog odluka Saveta za štampu da su kršile Kodeks, ne bi mogle da dobiju sredstva na projektnom sufinansiranju. Skrozza je rekla i da će ovoga puta glasati o žalbi koju je podneo Bodrožić na „Nove kikindske“, jer je prethodni put glasala o žalbi na „Kikindske“, ali da će, ukoliko i on nastavi da podnosi žalbe, ubuduće biti uzdržana i u tim slučajevima. Dodala je da sve ovo prevazilazi priču o Kodeksu i da mora da se uzme u obzir i kontekst. Vida Petrović Škero rekla je da je ceo tekst „Kikindskih“ postavljen kao otvoreno pitanje, odnosno poziv da se na ta pitanja odgovori, te da je podnosilac žalbe odgovorio kroz demanti. Navela je da novinar ima pravo da javnoj ličnosti postavi pitanja kako je dobio posao i koliku platu prima, kao i da to u tekstu nije navedeno kao konstatacija, nego kao pitanje. Višnja Arandelović je, međutim, istakla da se duboko ne slaže sa ovim, dodajući da ne zna gde bi novinarstvo otišlo kad bi svi javno postavljali pitanja, umesto da pozovu sagovornike da ih to pitaju. Ljiljana Smajlović je Vidu Petrović Škero pitala da li bi imala isti stav i kada bi u TV dnevniku neko postavio pitanje da li je ona, recimo, pedofil, dok je Snežana Andrejević rekla da je u interesu javnosti da se novinari bave ovom temom, ali na takav način da poštuju Kodeks. Naglasila je da je suština kojim Komisija treba da se bavi u vezi sa ovom žalbom – da li je novinar pre objavljivanja teksta trebalo da preduzme određene korake ili ne. Podsetila je i da prethodne odluke Komisije idu u tom pravcu i da bi sada trebalo dobro objasniti zašto Komisija menja stav. Tamara Skrozza je navela da je sve to tačno, ali u idealnom svetu, a ne i u svetu u kojem funkcionišu „Kikindske“, koje samo čudom uopšte i opstaju. Bodrožić je, naglasila je, trebalo da ih zove pre objavljivanja teksta, ali u idealnom svetu u kojem lokalni funkcioneri odgovaraju na pitanja, ne krše zakon i ne diskriminišu medije. U ovom slučaju reč je o ratu do istrebljenja, a Savet se zloupotrebljava da bi donosio odluke da „Kikindske“ krše Kodeks, da bi ih tako diskreditovali. Ljiljana Smajlović je primetila da to lako može da se izbegne time što „Kikindske“ neće kršiti Kodeks i što će zvati za izjave ljude o kojima pišu. Po mišljenju Jelke Jovanović, Vukobratov odgovor na tekst u „Kikindskim“ je nepristojan i uvredljiv, a pitanja postavljena u tekstu nisu. Dodala je da bi bolje bilo da je Bodrožić poslao pitanja Vukobratu ili lokalnoj vlasti, sačekao odgovore, pa ako ih ne dobije, da objavi javno pitanja, te da je reč o graničnom slučaju, ali da, bez obzira što joj se ova forma ne sviđa, ipak misli da Kodeks nije prekršen. Jer, novinar ima pravo da postavlja pitanja koja su od javnog interesa. Višnja Arandelović je rekla da novinar ima pravo i treba da postavlja pitanja, ali sagovorniku,

i nikako u formi optužbe, te da slučaj nije graničan, već sasvim jasan. Ljiljana Smajlović je naglasila da je novinar dužan da pozove osobu o kojoj piše pre objavljivanja teksta i istakla da će posledica ovakve rasprave biti da Komisija nije u stanju da donese odluku o očiglednom prekršaju Kodeksa. Komisija je, po okončanju diskusije, jednoglasno odlučila da nije prekršena tačka 6 odeljka IV, koja se odnosi na objavljivanje odgovora. Nije, međutim, uspela da usaglasi odluku o tome da li su prekršene tačke 1,2,3,4 i 5 odeljka I i tačka 1 odeljka V, jer su „za“ glasala četiri člana Komisije, šest je bilo „protiv“, a jedan „uzdržan“, pa nije bilo potrebne većine od osam glasova.

3. Vuk Jeremić obratio se Savetu za štampu zbog teksta kojim mu je, kako je navedeno, povređena čast i narušen ugled time što su objavljene „neistine, nepotpune i uvredljive informacije“. Snežana Andrejević istakla je da je ovaj slučaj sličan prethodnom, jer se u tekstu postavljaju pitanja o onome šta se navodno dogodilo, a da se, kada je reč o kršenju pretpostavke nevinosti praksa Evropskog suda za ljudska prava dosta promenila“ i da su standardi „pooštreni do krajnjih granica“. Dodala je i da je dosta čudno da „Kurir“ nije uopšte pozvao Jeremića da odgovori na tvrdnje koje iznose u tekstu. Zorica Višnjić je rekla da se tekst bavi isključivo pretpostavkama i nagađanjima, kao i da je veoma upitno koliko je kredibilan izvor koji ne zna tačno o koliko novca je reč, nego navodi više stotina hiljada evra, kao i da li je reč o poklonu ili pozajmici. Jelka Jovanović je rekla je da je tekst „čist spin“, napisan na osnovu pretpostavki, dok je Tamara Skrozza rekla da ne misli da je prekršena tačka 1 odeljka I, jer Komisija ne može da utvrdi da li je to što piše tačno ili nije, već samo da nisu poštovana profesionalna pravila. Članovi Komisije su se saglasili i da Jeremiću ni na koji način nije povređena privatnost. Komisija je potom jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 2,3,4 i 5 odeljka I tačka 3 odeljka IV, kao i tačke 1 i 2 odeljka V.

4. Željko Bodrožić podneo je žalbu zbog dva teksta u kojima se prenose saopštenja lokalnog odbora SNS u Kikindi, odnosno UO OFK „Kikinda 1909“, a koja sadrže „uvredljive kvalifikacije i neistine“. Zlatko Čobović je rekao da su mediji odgovorni za sve što objavljuju, te da mogu da prenose u celosti i stranačka saopštenja, ali da time rizikuju da prekrše Kodeks ako ta saopštenja sadrže neosnovane optužbe, klevete ili uvrede. On je prokomentarisao i tvrdnju redakcije „Novih kikindskih novina“ da je Bodrožić mogao da pošalje demanti, rekavši da to nije obaveza nego pravo koje osoba o kojoj se piše može, ali i ne mora da iskoristi. Ljiljana Smajlović je istakla da nije sve tako jednostavno i da je nekada saopštenje vest koju redakcija treba da objavi, ali da redakcija ima i načina da se od toga ogradi, da kaže, recimo, da su „u saopštenju iznete nepotkrepljene optužbe, za koje nisu ponuđeni nikakvi dokazi“. Komisija je jednoglasno odlučila da su prekršene tačke 4 i 5 odeljka I tačka 3 odeljka IV i tačka 1 odeljka VII.

5. Zlatko Čobović podneo je žalbu jer je „Informer“, u osnovnom izdanju, objavio naslov da su se Alaksandar Vučić i Angela Merkel sastali u Vašingtonu i šta je on njoj tom prilikom rekao, iako je sastanak održan dan nakon objavljivanja teksta. Zlatko Čobović je bio izuzet iz rasprave i odlučivanja o ovoj žalbi. Višnja Arandjelović je naglasila da ne smatra da je u pitanju lažna vest, već da je „Informer“ slepo verovao izvoru i unapred pripremio vest, ne proverivši da li je sastanak održan kako je bilo najavljeno. Dodala je da veruje da nije postojala namera da se čitaoci obmanu. Vida Petrović Škero je istakla je vest netačna, kao i da nije sigurna da nije bilo namere. Jer, da je tako, redakcija bi napisala da je pogrešila i izvinila se čitaocima zbog toga. Da su to uradili, ovo bi bila samo greška, ovako je netačna vest. Ljiljana Smajlović se saglasila sa tim da način na koji redakcija ispravlja grešku pokazuje nameru, odnosno koliko je taj medij profesionalan. Nakon rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da su prekršene tačka 1 odeljka I i tačke 1 i 2 odeljka V Kodeksa novinara.

Sednica je završena u 19.35 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajuća

Višnja Arandjelović